

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Gebri Arabis Chimia

Geber

Lugduni Batavorum, 1668

Quid sit sublimatio, & de tribus gradibus ignis in ea observandis. Cap. XLIII

[urn:nbn:de:bsz:31-95581](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-95581)

combustionem, post ejus sublimationem inflammari se non permittit, sed solummodo sine inflammatione recedit ab igne: Et hoc idem in sulphure (si experieris) invenies. Quia ergo, ut prædiximus, in nullis aliis quam in spiritibus vidimus adhærentiam & ingressionem in corporibus cum alteratione: per nulla alia fuimus ab eis excusati, quin necessarium fuerit, illos præparare, cum mundatione illorum, quæ per sublimationem perficitur. Ideoque hæc fuit causa necessariæ suæ inventionis. Expedi igitur nos totum ejus ordinem & modum sine diminutione aliqua narrare.

Quid sit sublimatio, & de tribus gradibus ignis in ea observandis.

CAP. XLIII.

Sublimatio est rei siccæ per ignem cum adhærentia sui vasis elevatio. Sublimatio vero diversificatur propter diversitatem spirituum sublimandorum. Quædam enim fit cum forti ignitione: quædam vero cum igne mediocri: quædam vero cum igne lento & remisso. Si igitur sublimetur Sulphur & Arsenicum, necesse est ea per lentum & remissum ignem sublimari. Quoniam cum habeant partes subtilissimas

lissimas conjunctas uniformiter & fortissime grossas, si per magnam expressionem ignis sublimarentur, ascenderet utique illorum tota substantia sine divisione aliqua vel purificatione, imo denigrata & combusta. Ut igitur separet quis immundam terream substantiam, necesse est invenire duorum generum ingenia, proportionem scilicet ignis & mundificationem cum commixtione secum: quoniam commixtio spirituum sublimandorum cum fecibus, partes comprehendit grossas, & tenet illas secum in aludelis fundo depresso: nec eas ascendere permittit. Unde & necesse est artificem triplicem ignis gradum proportionalem sublimando administrare, unum talem, quod per eum ascendant alterata tantum & mundiora & lucidiora, donec per hoc manifeste viderit ipsa mundari à terrea feculentia admixta. Alium vero gradum ignis talem administret, ut quod in fecibus per primam sublimationem remansit de pura illorum essentia, sublimetur cum majori expressione ignis: videlicet cum ignitione aludelis & ipsarum secum, quam videre poterit artifex manifeste oculis suis. Tertius vero gradus est, ut administretur ignis debilissimus, sine fecibus, et quod sublimatum est à fecibus: & quod jam depuratum est, ita ut vix aliquid de illo ascendat; & quod per talem calorem ascen-

ascendet de illo, sit res subtilissima, quæ huic operi nihil valet: quia in istis spiritibus, sulphure & arsenico, illa res subtilissima est causa facilis inflammationis & adustionis. Est igitur tota sublimationis illorum intentio hæc: ut remota terreatate immunda illius per ignis administrationem debitam, & abjecta similiter ex ea subtilissima & fumosa illius parte, quæ adustionem cum corruptione adducit: relinquatur nobis pars illa, quæ in æqualitate consistit, & quæ simplicem fusionem super ignem faciat, sine adustione aliqua, vel de igne fugiente sine inflammatione illius. Probatio autem, quod subtilissimum sit adustivum, manifestissimis arguitionibus probatur: quoniam ignis ad suam convertit naturam unumquodque eorum quod magis affine illi est. Sed ex unaquaque re adustibili magis affine est, quod ex illa est subtile, & adhuc magis affine est, quod subtilius est. Ergo & maxime affine subtilissimum est. Ab experientia similiter notum est: quoniam sulphur vel arsenicum non sublimatum velocissime inflammatur, Sulphur vero facilius, Sublimatum vero directe non inflammatur: sed liquefcit & volat & extenuatur sine inflammatione, præcedente tamen fusionem. His itaque patet sermonem nostrum veridicum esse. Probatio autem administrationis secum cum pro-

proportione sua, est ut eligatur materia, cum qua magis conveniant spiritus sublimandi, & cui periniscantur profundius. Quoniam illa, cui magis uniuntur, potentior est in retentione secum sublimandarum, quam cui non. Hujus rationabilis satis est, & manifesta probatio. Probatio vero quod necessaria sit secum administratio, est: quia si non conjungerentur sulphur vel arsenicum sublimandum cum fecibus alicujus rei fixæ, tunc necesse esset ea cum tota substantia ascendere non mundata, & tunc non fieret aliqua divisio puri ab impuro. Expertus enim scit nos verum dicere, & qui in sublimationibus exercitati sunt. Probatio vero quod necessaria sit talium secum administratio, cum quibus hi duo spiritus sublimandi conveniant, & cum ipsis uniantur in profundo suo; quia si feces secum non unirentur in profundo suo, tunc idem contingeret, ac si fecem non haberent: quia ascenderet tota illorum substantia, sine separatione aliqua. Experientia enim scit verum hoc esse, qui hoc vidit & novit: Quoniam cum sublimasset absque fecibus, vel cum fecibus, cum quibus spiritus sublimandi non uniebantur in profundo, in vanum laboravit, & nullo modo depuratum opus invenit post ascensionem illorum. Si vero cum calce alicujus corporis sublimavit, perfecte mundare potuit

potuit cum facilitate. Est ergo intentio fecum, ut administrètur de calcibus metallorum. Est enim cum illis facilis operationis sublimatio; cum rebus autem aliis, vel sine fecibus, difficillima. Non est ergo aliquid quod locum illorum possit obtinere. Non autem dicimus sublimationem omnino impossibilem fore sine calcibus corporum: sed dicimus eam difficillimam, & longissimi laboris, usque in desperationem. Sed in hoc tantum bonitatis habet, quoniam quod sublinatur absque fecibus, vel sine corporum calcibus, est quantitatis multæ: quod vero cum fecibus, minoris. Adhuc vero & quod cum corporum calcibus minimæ est quantitatis: sed facillimi laboris, & brevissimi. Illud vero quod plus nos excusat à susceptione fecum corporum, est omne genus salis præparati, & his similia in natura: Et est cum eis sublimatio multæ quantitatis, & facilis ab eis & fecibus sublimandorum separatio per salium solutionem, quod in nullis aliis rebus contingit. Proportio autem secum est, ut quantitas fecu quantitati sublimandorum æquetur. In hoc enim rudis artifex errare non poterit, mediocrem vero & exercitatum artificem, ponere medietatem ponderis sublimandorum de fecibus expedit, & sufficiens esse contingit: Et in hoc errare non debet. Exercitato vero & maxime experto,

perto, minima illarum pars respectu sublimandorum sufficit. Quanto enim feces administratae sunt minori quantitate, tanto & majoris exuberantiae sublimationem esse contingit: Dummodo tamen secundum proportionem subtractionis fecum, fiat proportionalis illi subtractio ignis. In parva enim quantitate, parvus ad perfectionem sublimationis ignis administretur, in magna magnus; in majori vero maximus. Sed quoniam non est ignis res inensurabilis, ideoque contingit in illo errare saepissime: tum quia exercitatus artifex non est, tum etiam ex diversitate proportionis fecum, tum ex diversitate fornacis & lignorum applicatione, & similiter vasorum, & coaptatione illorum in furno. De quibus omnibus expedit artificem esse cautum, attentum, & sollicitum. Communem tamen tibi trademus regulam. Quoniam in primis expedit cum parvitate ignis, solum aequitatem ex sublimandis exprimere, qua remota, si quod ascendit per illum ignem debilem, non subito sed paulatim augeatur ignis regimen, ut sic per debilissimum ignem subtilissima pars removeatur & seorsum ponatur vel projiciatur: quae est causa adustionis. Cum autem jam modicum vel nihil magnum per illum ascenderit. (Quod experiri poterit cum inmissione licinii vel calami cum bombyce

vel lana, & eum involutum per foramen in summitate aludel immisum) vigoretur ignis sub eo. Et qualiter vigor debeat esse ignis, tibi experientia licinii ostendet. Si enim parum de sublimando adhæserit licinio, aut si purum & mundum fuerit, scio quod adhuc parvus est ignis, augeatur igitur: Si verò multum & immundum licinio adhæserit, tunc superfluum & excessivum est, subtrahatur igitur. Si verò multum & mundum, proportio jam inventa est; immundum vel mundum per extractionem licinii, quod in foramen aludel positum est, cognoscitur. Secundum enim quam quantitatem mundiciam vel immundiciam ex sublimando respexerit artifex adhæsisse licinio, syllogizare poterit, & in tota sublimatione necessario proportionalem ignem, & ex hoc ignis rectificationem inveniet sine fallacia. Melior verò modus administrationis secum est, ut sumantur ferri squamæ, vel æris combusti. Hæc enim propter privationem multæ humiditatis, de facili ipsum sulphur aut arsenicum sublimandum sibi imbibunt, & secum magis uniuntur. Hujus autem veritatem scit exercitatus solus.

D

De